

Narrativa

Una tragèdia anunciada

Pep Coll
Nius

PROA
337 PÀGINES
18,50 EUROS

ANNA M. GIL

Hi va haver un temps en què ens creïem els amos del nostre destí i podíem controlar el curs futur de la història. Però les imprevisibles conseqüències dels nostres racionals i benintencionats projectes han generat por i impotència. Ciència, mercat, democràcia, tot sembla esquarterar-se. I el flux dels esdeveniments embogeix, inicia cursos dispersos i erràtics; absurds, caòtics, ingovernables. Vivim enmig del soroll i de la fúria. Ha arribat l'hora de despertar-se: la història és, per naturalesa, salvatge. Però

encara podem –com va dir el filòsof– jugar als daus amb els fets i intentar conduir la nostra trajectòria segons la pròpia voluntat: formulant objectius i traçant estratègies; aprenent de l'experiència, pas a pas i cada vegada millor. I adaptant-nos al canvi: en escenaris diferents, sense trama ni final previsibles, s'imposen nous papers, noves màscares. És el que intenten els personatges de Pep Coll (*Personada*, el Pallars Jussà, 1949) en aquesta interessant metàfora d'un món que ja no és el que era i d'un home enfrontat a una altra realitat, que

es formula les preguntes de sempre, impulsat per la inquietud i la urgència.

Tragèdia anunciada

Una tragèdia anunciada plana sobre el càmping Internacional Pirineus –inspirat en el de Biescas–, on més de cinquanta personatges, de diferent edat, condició i espècie, han construït els seus precaris nius. Des de les cadeneres fins a la colònia de formigues, passant pel gripau, la guineu, el gos o la papallona. De la família nicaragüenca que treballa al lloc als últims habi-

tants del poble veí. I els terroristes, de distinta edat i experiència, que planegen l'atemptat a una caserna pròxima; la jove parella escocesa en crisi; un matrimoni de jubilats francesos i un de Saragossa, amb dues nenes; un religiós i el seu parell d'alumnes en procés de reinserció; els homosexuals holandesos, pares d'una nena negra inadaptada; la família de Tolosa i la de l'Horta de València; el grup d'antics condeixebles; la periodista finlandesa mestissa i un entomòleg de la Universitat de Barcelona.

Les trajectòries dels uns i dels altres canvien amb el sobtat desbordament del torrent sobre el qual es troben. Morts i vius són víctimes d'una naturalesa omnipotent i fràgil, destructora i innocent, on res no està garantit, que genera aquesta incertesa que ve dels somnis. O dels malsons. |

Assaig

El poeta filòsof de Sant Gervasi

Ignasi Moreta
No et facis posar cendra

FRAGMENTA
548 PÀGINES
28 EUROS

JORDI PIGEM

Aquest any, l'Any Joan Maragall (l'octubre del 2010 es van celebrar 150 anys del seu naixement i el desembre del 2011 en fa cent que va morir), havia de contribuir a entendre millor un autor que va brillar com a poeta i periodista i que va ser també un gran pensador. Aquesta última faceta, que fins ara no ha estat prou explorada, surt a la llum en la biografia intel·lectual que li ha dedicat Ignasi Moreta (Barcelona, 1980). Maragall és alhora poeta i filòsof, com Novalis, Goethe i Nietzsche, tres autors als quals ell mateix va admirar, va traduir i va introduir en la nostra cultura (Nietzsche creua per primera vegada el Pirineu precisament de la mà de Maragall).

Si quan era jove havia desdenyat

de vegades el pensament sistemàtic, és en l'última fase de la seva vida quan comença a pensar amb veu pròpia i sòlida, en una síntesi entre el vitalisme nietzschia i una espiritualitat còsmica. Maragall exalta la vida i la naturalesa i alhora aposta per la contemplació. Anticipant-se al fracàs actual de l'individualisme, Maragall afirmava: "El que només pensa per si mateix no és ningú, està buit". I des d'una mística terrenal animava a la plena immersió en el moment present: "En això que anomenes *moment* hi ha tot el teu passat i tot el teu avenir. Estimant, doncs, el moment, vius eternament".

Escissió entre el cel i la terra

A partir del 1900, Maragall es distanciant de l'ortodòxia catòlica que

Joan Maragall i la seva filla Elena ARXIU

veu representada per Torres i Bages (amb qui va mantenir una abundant correspondència) i per Gaudí (a qui coneix i admira). En un dels seus últims articles al *Diari de Barcelona* (publicat el 9/XI/1911) diagnostica l'escissió ("monstruós divorci") entre allò diví i allò mundà com un dels problemes més greus de la nostra societat. Cent anys després sabem que hi ha una profunda interdependència entre la ment i el cos, però encara no hem sabut integrar la ciència i l'espiritualitat, la raó i la intuïció.

Ignasi Moreta va fundar el 2007 junt amb Inès Castel-Branco l'editorial Fragmenta, que ha guanyat ràpidament un enorme prestigi per la qualitat i el rigor de les seves edicions. Aquest mateix amor per la feina ben feta és patent en aquest assaig, que destil·la amb amenitat l'erudició recollida a la seva tesi doctoral, *El pensament religiós de Joan Maragall*, i que entre els seus apèndixs ofereix una detallada cronologia de Joan Maragall extreta, mes a mes, de la seva correspondència. |

Assaig

Admirant Jabois

Manuel Jabois
Irse a Madrid y otras columnas

PEPITAS DE CALABAZA
188 PÀGINES
15 EUROS

KIKO AMAT

M'agrada tant Manuel Jabois que està començant a caure'm malament. Perquè, per molta noblesa professional que es tingui, hi ha un límit de talent aliè que tot escriptor és capaç de suportar. I Jabois és el tipus d'autor que va pel món trencant el cor als aspirants a escriptors, els que han passat mitja vida en tallers literaris i han rebut classes paranormals de l'espirit de Borges, i malgrat això no

més semblen capaços d'escriure ximpleries i clixés. I llavors ve aquest graciós pocavergonya, un noi de poble que va substituir la seva hemoglobina per combinats flamígers temps enrere, i deixa anar una frase que interromp el trànsit i altera les condicions meteorològiques. La veu que escriu totes aquestes columnes, publicades majorment a *El Progreso* i al *Diario de Pontevedra* entre el 2009 i el 2011, pertany al Jabois

personatge, però sospito que té una gran semblança amb el real: un paio guapo "canalla, faldiller i erràtic", sempre a punt de perdre els papers, vomitar als lavabos i anar al llit amb dames de dubtosa reputació. Però alhora, aquest murri noctàmbul és un ésser dolç, benigne, fràgil i tocat.

Escrivint les seves columnes, l'autor posa en pràctica un sistema venerable que poca gent considera crucial: portar la seva vergonya a la solapa, i canviar la seva dissort en humor impúdic. Que és el que, al cap i a la fi, distingeix els Grans Homes. En aquesta recopilació hi trobareu fets d'actualitat, batalletes adolescents, crònica periodística i tragicomèdia nocturna, i tot això revestit de la prosa

brutal i bellíssima de Jabois. Importa poc si parla de grapejaments a la platja, de Manuel Fraga, de licor cafè o el seu amic Luís, ja que l'estil és tan perceptiu, i tan compassiu l'humor, que sembla incapaç de fer avorrit un tema. No cal dir que no heu de buscar completa veracitat en els seus escrits; com Nik Cohn, Jabois no permet que la veritat s'entremeti en una bona història, i poc importa. Perquè obres com *Morir en Caneliñas*, l'epopeia d'una nit d'estiu en què el jove Jabois decideix "fer-se el guai", acaba desmaiada a la platja amb una melopea atroc i l'endemà al matí es desperta envoltat de banyistes, només estan a l'abast dels millors cronistes i els més brillants. Bravo. |